

1. KONFERENCA POSLOVNA FORENZIKA

Preiskovanje premoženja nezakonitega izvora kot
posledice gospodarske kriminalitete

Dr. Igor Lamberger

Komisija za preprečevanje korupcije in
Visoka šola za računovodstvo

Gospodarska kriminaliteta

- Zakonska opredelitev kaznivih dejanj v Kazenskem zakoniku R Slovenije
- Tudi gospodarska kazniva dejanja
- Ožja opredelitev 24. poglavje KZ
- Širša opredelitev 24. poglavje + nekatera druga kazniva dejanja
- KD storjena pri „gospodarskem poslovanju“

Gospodarska kriminaliteta

- storilci ogrožajo premoženje ali druge dobrine, ki so v lasti gospodarskih subjektov, družbene skupnosti ali države
- Želja po dobičku in njegovi ohranitvi (premoženjska korist glavni razlog)
- Storilci izobraženi, inteligentni, strokovno podkovani, izkušeni, politična in ekonomska moč

Gospodarska kriminaliteta

- Ena izmed največjih nevarnosti sodobnega sveta
- Velika škoda in velika premoženjska korist (posamezniki, gospodarske družbe, lokalna skupnost, država)
- Težavno odkrivanje in preiskovanje
- Dolgotrajni sodni postopki, tudi zastaranja
- Sivo polje gospodarske kriminalitete

Problem, razlogi, posledice

"Pričakujem nizek izplen, če sploh kakšen. Treba je vedeti, da so te osebe svoje premoženje pravočasno odtujile ali zavarovale. Ko smo pregledali evidence, smo ugotovili, da nimajo premoženja ali pa je zastavljeno," (Pop TV)

Tudi problem osebnih stečajev

Finančna preiskava

- Sledenje toku finančnih sredstev (dejstva in okoliščine, povezane z denarjem, plačilnimi sredstvi in premoženjem) – delna finančna preiskava
- Izsleditev, zavarovanje in zaseg nezakonito pridobljene finančne koristi izvajamo „vzporedne finančne preiskave“
- Tri možnosti: ZKP+KZ, ZOPNI in ZDavP

Podlaga KZ + ZKP

- KZ (1.1.95) – nihče ne more obdržati premoženjske koristi, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega
- Pravna podlaga za odvzem
- Odvzem s sodno odločbo, ugotovljeno KD
- ZKP določa postopke za odvzem (KD, znan storilec, ugotavljanje PK po uradni dolžnosti v kazenskem postopku)
- Veljavnost za kazenski in predkazenski postopek
- Problem – trajanje kazenskega postopka, zastaranje, ni premoženja, prepovedane droge, tihotapstvo...

Podlaga ZOPNI

- Od leta 2012: razlogi za sum (predkazenski postopek), da oseba razpolaga s premoženjem nezakonitega izvora več kot 50.000 eur)
- Obrnjeno dokazno breme
- Pravdni postopek (ni kazenski)
- Ni potrebna sodba za KD
- Kataloško predpisana KD (vsa gospodarska)

Kdaj se odločiti za finančno preiskavo?

- Ko določa zakon (preobremenitev organov za vsa KD)
- Sprejete usmeritve določajo pogoje:
 1. s KD pridobljena premoženjska korist ali škoda v višini nad 50.000 evrov,
 2. PK za nadaljnjo kriminalno dejavnost, skrnil, uničil, otežil odvzem
 3. PK 5.000 eur in uporaba PPU
 4. PK 5.000 eur in tri nadaljevana KD

Kdaj se odločiti za finančno preiskavo?

5. PK 5.000 eur in tri istovrstna KD
6. Za korupcijska KD
7. KD Pranje denarja
8. KD Financiranje terorizma

Način izvedbe finančne preiskave

- Iskanje celotnega premoženja
- Za fizično ali pravno osebo
- Podatki iz uradnih evidenc
- Podatki, pridobljeni z lastno dejavnostjo policije (zbiranje obvestil)
- Podatki, pridobljeni s preiskovalnimi dejanji (hišna in osebna preiskava)

Evidence

- Register prebivalstva – osebna vozila
- Okrajna sodišča – vpogled v podatke zemljiške knjige,
- Klirinško depotna družba (KDD) – podatki iz evidence vrednostnih papirjev,
- Družbe za upravljanje premoženja – podatki iz evidence skladov kapitala,
- Leasing družbe – podatki o leasing poslih,
- Finančna uprava Republike Slovenije – podatki o dohodnini, o prometu z nepremičninami,
- Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) – podatki o transakcijah pravnih oseb javnega prava,

Evidence

- Uprava Republike Slovenije za pomorstvo – podatki iz vpisnika čolnov,
- Agencija za civilno letalstvo – podatki iz registra zrakoplovov,
- Geodetska uprava Republike Slovenije – podatki iz evidenc nepremičnin,
- Veterinarska fakulteta v Ljubljani – evidenca kopitarjev,
- Kobilarna Lipica – evidenca Lipicancev,
- podatki iz registra pravnih subjektov (GVIN)
- **Kriptovalute?**

PROBLEMI

- Če že pravna podlaga, dileme (ustavna presoja)
- Dolgotrajnost postopkov (tako kazenskih, kot po ZOPNI) – problem tudi za „osumljenca“ zamrznjena sredstva
- Izguba vrednosti premožnin v času postopka
- Kam z odvzetimi sredstvi?

Hvala za pozornost